

JOSEP CUELLO SUBIRANA

METGE A MENORCA

SIMON VIDAL SINTAS

(Maó, 1899-1950)

bicicleta a Maó, des d'on cridaren un auto que acudí, recollí l'obrer i el traslladà al seu domicili, on fou curat pel metge de la Caixa de Pensions".²⁹³

La Clínica Menorca s'ubicà en la denominada *Villa Luisa* de l'avinguda de J. Anselm Clavé (carretera de Sant Lluís) 44, a pocs metres des camí d'en Guixó. *Villa Lluisa* era un espaiós edifici que havia pertangut a l'advocat i ex-batlle Pelegrí Guillem Moncada Massó. La mansió, envoltada de jardins, havia estat dissenyada, al gust de la primera esposa de Pelegrí Moncada, per l'arquitecte Francesc Femenias Fàbregues. Les principals obres per adaptar-la al nou ús consistiren, a més de la reforma integral dels interiors, en l'addició d'una rotonda, amb cúpula i finestral de vidre, on s'instal·là la sala d'operacions, i la construcció d'unes dependències annexes per ubicar-hi safareig i cambra mortuòria. Tant *La Voz de Menorca* com *El Bien Público* publicaren cròniques detallades de la inauguració que tingué lloc la tarda del dissabte 7 de gener de l'any 1933, unes cròniques que reproduí la revista *Vida Femenina Balear*. Des de Ciutadella, *El Iris* també se'n feu ressò. Les ressenyes parlen de les personalitats assistents a l'acte: delegats de les autoritats civils, militars i eclesiàstiques, el regidor Joan

CLÍNICA MENORCA

293. *El Bien Público* 29.09.1932.

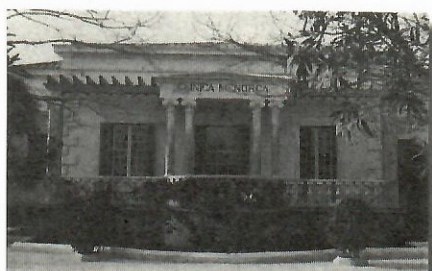
CLÍNICA MENORCA, SEGONA ETAPA

Quan Simon Vidal va tornar a Maó, la Clínica Menorca havia tancat les portes. Com tantes organitzacions, la Caixa es trobava immersa en un complicat procés de reorganització, tenyit, en el cas de les Balears, pel diferent signe amb què a cada illa s'havia viscut la guerra. Entre regularitzacions de comptes, desbloqueigs, normalització de balanços, depuracions i definició dels nous objectius, l'entitat es plantejava també la conveniència de seguir amb el programa de l'Institut de la Dona que Treballa (rebatejat el 1943 com a Instituto de Santa Madrona). A finals de 1941, en l'acte de lliurament de diplomes a les noves infermeres de l'escola de Palma, que seguia oberta, Mercè Piñol, la secretària general de l'institut, havia expressat públicament —segons expliquen A. Manresa i J.M. Roque a *La caixa, un segle d'història a les Balears*— la preocupació per la rendibilitat d'aquells centres: “interessaria conèixer al detall si aquesta respon al cost del seu sosteniment”.³⁶⁴ En realitat, les clíniques de la Caixa sempre havien estat deficitàries³⁶⁵, ara, però —després de la guerra vull dir—, els seus dirigents optaven per un pla

364. A. Manresa i J.M. Roque *op.cit.*, p. 115.

365. Vegeu l'anàlisi econòmica del funcionament de l'Institut de la Dona que Treballa a l'obra de J. Nadal i C. Sudrià: Història de la Caixa de Pensions (1981), p. 267 i ss.

d'ajust que afectava tant les clíniques de Catalunya com les de Balears per bé que de diferent manera. A Barcelona s'enfocà cap a un procés de concentració dels equipaments hospitalaris que lentament s'anaren agrupant, en especial a partir de l'obertura, el 1950, de la nova Clínica Maternal, que va ocupar l'edifici del preexistent centre per a sordes-mudes i cegues del passatge Méndez Vigo, a tocar del carrer Aragó. A Palma, la Clínica de Santa Catalina Thomàs, que seguí funcionant fins a l'any 1962, experimentà reducció de plantilla atès que els serveis d'assegurança de maternitat passaven a ser atesos directament per l'INP del qual, com hem vist, la Caixa s'havia desvinculat. Pel que fa a la Clínica Menorca de Maó, la resolució fou més dràstica: el tancament "donat l'excessiu cost del seu manteniment comparat amb el servei que rendeix". La decisió —molt criticada segons anoten els esmentats A. Manresa i J.M. Roque— fou comunicada en aquells termes al batlle Joan Victory Manella.³⁶⁶

CLÍNICA MENORCA

POLICLINIC

Platá, núm. 1
Telèfons números 71423, 71424 i 71425
BARCELONA - (S. G.)

METGES DIRECTORS
Josep Pons i Ferrada
Cirurgià general
Enric Gallart i Mendi
Medicina interna i pediatria
Joaquim Benavent i Bordeny
Medicina interna i pediatria
Josep Collada i Alada
Medicina interna i pediatria
Rosa Rovinsky i Astruc
Cirurgià general i pediatria
Angel Benavent i Bordeny
Medicina interna i pediatria
R. Garriga i Penicosa
Medicina interna i pediatria
Lluís Vilà i Añel
Cirurgià general
Eduard Colla i Puig
Medicina general i pediatria
A. Josep Torra i Hualde
Cirurgià
Antoni Carro i Verdagué
Dermatologia i sifilitis
Rafael Tàrraga i Gal·l
Cirurgià
Enric Domínguez i Riera
Farmàcia
J. Ferrer i Benavent
Toxicologia
Pediatria i neonatologia
Radiologia

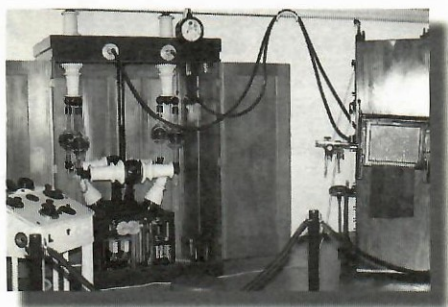
Pensions de 15 a 75 pessetes diàries

ANUNCI DEL POLICLÍNIC DE BARCELONA
PUBLICAT AL BUTLLETÍ DEL SINDICAT DE
METGES DE GNER DE 1936

366. A. Manresa i J.M. Roque *op.cit.*, íd.

Malgrat tot, Simon Vidal entén que la Caixa estaria disposada a llogar l'edifici de la clínica i entreveu la possibilitat que hi pugui funcionar un centre mèdic privat. Té present el model del Policlínic barceloní on ha fet una llarga estada i acarona la idea d'una rèplica a petita escala. S'engresca amb el projecte³⁶⁷, fa gestions, concilia voluntats i parla amb metges i gestors. Durant 1942 i 1943 insta la Caixa a permetre un nou impuls per a la Clínica Menorca i decideix posar-s'hi al capdavant. Entre els papers que Simon Vidal conservà hi ha un primer esborrany de contracte³⁶⁸ que pot datar-se devers l'estiu de 1943 i, en qualsevol cas, abans de la tardor (i encara un segon esborrany, el text del qual és ja molt similar al definitiu). Finalment, passat gairebé un any, se signen dos contractes. El primer, establert a Palma de Mallorca el 30 d'abril de 1944, és un conveni de col·laboració³⁶⁹

entre Rafael Feliu Blanes, president de la Comissió Executiva de la Caixa, i Pío Fransoy Torres, delegat General de Balears, ambdós en nom de la Caixa de Pensions, i Simon Vidal, conveni per mitjà del qual aquells,

APARELL CLÀSSIC DE RAIG X QUE FOU DEL METGE AGUSTÍ PEDRO I PONS (UB CAMPUS DE BELLVITGE)

367. Entre la correspondència privada de Juanita Andreu hi ha alguna carta rebuda durant el mes d'octubre de 1943 en què es parla clarament "del gran interès d'en Simon per obrir la Clínica".

368. Arxiu familiar.

369. Arxiu familiar.

D'acord amb el model de clínica privada que havia conegut a Barcelona, Simon Vidal havia fet la proposta als seus col·legues de Maó de constituir una societat, integrada només per metges, per regir aquell nou centre assistencial. Finalment, en foren dotze els que el 10 de maig de 1944 "acorden constituir-se en Societat civil particular per a l'explotació d'una Clínica en aquesta ciutat partint de la base del conveni subscrit, en data 30 d'abril, per Simon Vidal Sintas amb la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis en virtut del qual don Simon Vidal ha obtingut la cessió en lloguer de l'edifici denominat Clínica Menorca...", tal com es llegeix en l'acte de constitució de la societat. Els pactes inclosos en aquell document inclouen el determini d'"estendre l'esfera d'acció de la clínica a totes les altres

especialitats pròpies d'un establiment de l'índole indicada"³⁷³, alhora que designen Simon Vidal com a titular, i representant, de la firma Clínica Menorca, a la qual acorden una durada de dos anys, renovables "a la tàcita en harmonia amb les pròrrogues que el sr. Vidal obtingui del contracte d'arrendament de la finca". Els pactes també estipulen la manera de procedir a l'exposició mensual de la marxa de la clínica i la justificació i aprovació anual dels balanços.

COPIA DELS PACTES DE
CONSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT CIVIL
PARTICULAR D'EXPLOTACIÓ DE LA
CLÍNICA MENORCA (1944).

373. Pacte primer del conveni de constitució de la societat civil particular, arxiu familiar.

La societat Clínica Menorca arrancà amb un capital social de trenta-nou mil cinc-centes pessetes format per aportacions desiguals —d'entre mil i cinc mil pessetes— dels dotze metges que la integraven: Bosch Olives, de Diego López, Doménech Landino, Escudero Monjo, Gómez Fantova, Mir Llambías (Pau), Pérez Mendoza, Roca Bofill, Seguí Mercadal i Sturla Benjam, així com la doctora Maria Llabrés Piris i el mateix Simon Vidal, tots els quals per virtut dels pactes subscrits s'obligaven a no desvincular-se de la societat durant els dos primers anys de funcionament, per bé que complert aquell termini es declaraven alliberats del compromís per poder separar-se'n i recobrar el capital aportat, i cas d'haver-n'hi, també la part proporcional dels guanys obtinguts. Sense conèixer el detall de la contribució societària al llarg del temps de cadascun d'aquells metges, hom pot assenyalar si més no algunes coincidències especials com la que Simon Vidal establí amb el metge cirurgià Àngel de Diego López qui, en qualitat de tinent mèdic de l'Armada, havia arribat

CLÍNICA MENORCA